

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон
Республикаси
ижтимоий-
иқтисодий
газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Qishloq HAYOTI

№ 133 (6.346). Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ СОНДА:

ХОРАЗМ ЗАМИНИДАГИ "ТОҒЛАР"

Хўш, бу тоғлар, бу қоялар, бу чўққилар ўз-ўзидан, бўшлиқ жойда ўсиб чиққанми? Минг-минг йилларга татиқлиқ цивилизация, уммон қадар чексиз ва теран тафаккур бийдай саҳро бағрида даб-дурустан пайдо бўлиб қолганми?
(1-2-саҳифаларда)

ПЕШОНА ТЕРИ

Ҳақиқатан шундай. Фермер бўлиш, пешона тери эвазига пул топиш, элнинг ҳурмат-эътиборини қозониш осон эмас. Бунинг учун кишига ўз касбига
(3-саҳифада)

ПОЙКЕНТ ПОЙЛАРИДА

Шундай қилиб, бундан саккиз аср бурун дунё хари-тасидан ўчирилган Пойкент-да яна ҳаёт қайнамоқда. У Ватанимиз мустақиллиги ва юртимизда қадим тарихи-миз ҳамда қадриятларимиз-га берилаётган улкан эъти-бор тўғрисида, яна ҳарита-лардан жой олмақда. Сай-ёҳлик ҳариталаридан...
(4-саҳифада)

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Наманганда "Аснам Текстил" масъулияти чекланган Ўзбек – Турк қўшма корхонаси иш бошлаганига олти йил тўлди. Ўтган йиллар давомида корхона ҳар томонлама юксалиб борди. Жорий йилнинг тўққиз ойи давомида корхонада 1860588 сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, шундан 850 минг АҚШ долларига тенг маҳсулот хорижа экспорт қилинди. Бу ишлар дунёнинг турли мамлакатларидаги тадбиркорлар билан бўлаётган ҳамкорлик натижасидир.

СУРАТДА: корхонанинг илғор ип йигирувчиси Моҳира Усмонова.

Б.ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

«Соғлом авлод учун» хайрия жам-фармаси мамлакатимизда изчил амалга оширилаётган «Она ва бола» ва «Соғлом авлод» давлат дастурлари доирасида кўпгина хайрли ишларга бош қўймоқда.

тимой патронаж гуруҳи чекка қишлоқ-ларда яшовчи тўққиз мингга яқин оилага тиббий хизмат кўрсатмоқда. Тугиш ёши-даги аёллар, болалар, ногиронлар, ўсмирлар кўрикдан ўтказилиб, малакали ёрдам ёки врачлик маслаҳати, лозим

ОНА ВА БОЛАЛАРИНИНГ ҲАМЎРИ

Хусусан, талай халқаро ташкилотлар, хори-жий мамлакатлар компания ва фирмалари би-лан амалга оширилаётган ҳамкорлик яхши са-мара берапти.

«Соғлом авлод учун» жамфармаси АҚШ-нинг «CitiHope International» халқаро инсон-парварлик ташкилоти билан ўзаро ҳамкор-ликни мустақамлашга қара-тилган битим имзолади. Бу ҳужжатга мувофиқ мамлакат-имизга уч миллион долларлик

турли дори-дармон, тиббий хизматлар хай-рия сифатида етказиб берилади.

«CitiHope International» - АҚШнинг энг йирик хайрия ташкилотларидан бири бўлиб, ривожланаётган мамлакатларга бе-ғараз ёрдам кўрсатиб келади.

Ташкилот раҳбари Пол Моор жамфарма ҳузуридаги Тиббий-ижтимоий марказ ва «Оила» тиббий маркази фаолияти билан тани-шар экан, мамлакатимизда Президент Исло-м Каримов раҳнамолигида она ва бола саломат-лигини мустақамлаш, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш борасида ибратли ишлар амалга оширилаётганини алоҳида таъкидлади.

«Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жам-фармаси вилоят бўлимига қарашли «Автоамбу-ланс» машиналарини Сурхондарёнинг узок тоғ қишлоқларида, дашту биёбонларида тез-тез учратиш мумкин.

Малакали врачлар ҳамда зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозланган тиббий-иж-

бўлганда, тиббий муассасаларга йўллан-ма бериляпти.

«Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жам-фармаси вилоят бўлимининг фаолият доираси кенг. Наврўз байрами кунларида Денов туман-идаги 67-маҳсул интернат-мактаб тарбияла-нувчиларига 300 минг сўмлик, Бойсундаги

«Меҳрибонлик уйи» тарбияла-нувчиларига 450 минг сўмлик хайрия ёрдами кўрсатилди. Бу

жойларда тарбияланаётган бо-лаларнинг суннат тўйлари ўтказилди.

Жамфарма «Она ва бола» давлат дасту-рида белгиланган бошқа тадбирлар, ху-сусан, болаларни жисмоний чиникти-ришга қаратилган спорт мусобақаларини ўтказишда ҳам фаол иштирок этмоқда. Вилоят ҳокимлиги билан ҳамкорликда ёшларни оила қуришга тайёрлаш бўйича доимий ишловчи 16 та курс очилиб, у ерда 3 минг 800 нафар ёш йигит-қиз ўқитилди. Фуқаролик ҳолати далолатно-маларини қайд қилиш бўлимлари ҳузури-да ташкил этилган доимий курсларда минглаб ёшлар никоҳ тўғрисида тушун-чалар олди. Шунингдек, Конституция-мизнинг жаҳиятдаги роли, аҳамияти, мазмун ва моҳиятини ёшлар онгига сингдиришда вилоят хотин-қизлар кўми-таси билан бирга ўтказилаётган «Бахтли келажақ қомуси» мавзусидаги кўрик-тан-лов ҳам жамфарма амалга ошираётган хайрли ишлардан биридир.

(ЎЗА)

ЯНА БИР МУҲИМ ҚАДАМ

Республика ҳукумати валюта сисъатини янада эркинлаштириш бораси-да муҳим ҳужжат қабул қилди.

Шу йил 25 октябр куни им-золанган «Ички валюта бозо-рида алмашув курсларини бирхиллаштириш чора-тад-бирлари тўғрисида»ги Вазир-лар Маҳкамасининг қарори миллий валютани конверта-ция қилиш йўлидаги навбатда-ги қадам бўлди. Маълумки, ички бозорда бу борада бос-қичма-босқич амалга ошириш йўли қўлланилмоқда.

Хар ҳафта душанба куни Марказий банкнинг биржа-дан ташқари валюта бозори-да савдо сессиялари ташкил қилинади. Унда Марказий банк ва ваколатли банклар иштирок этади. Ваколатли банклар миқозлар номидан қатнашиб, уларнинг манфа-атларини ҳимоя қилади. Ана шу йўсинда ташкил қилинган савдо майдончасида ишти-рокчиларнинг айримлари ба-рқарор валютани сотиб олишга, айримлар сотишга

эҳтиёж билдирадilar. Юзага келган талаб ва тақлифдан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки сешанба ку-нидан бошлаб амал қилади-ган ҳисоб ва божхона тўло-лари учун хорижий валюта-ларнинг сўмга нисбатан қий-матини белгилайди.

Қайд қилинган қарорда валюта сисъатини янада эркинлаштириш, биржадан ташқари валюта бозорини ри-вожлантириш ва мустақам-лаш, унинг фаолият кўрсатиш самарадорлигини ошириш, қатнашчилар сонини кенгай-тириш ҳамда банклараро савдо сессияларида чет эл валютасини сотиб олиш ва сотиш ҳажмини кўпайтириш мақсад қилиб қўйилган. Шу-нингдек, валюта операцияла-ри бўйича бухгалтерия ҳисо-би ва ҳисоботини юритиш, ташки савдо операциялари бўйича божхона тўловлари ва ҳисобларини ҳисоблаб чиқа-риш тартибини мақбулланган шунингдек, валютани молия тизимида «биржадан таш-қари валюта бозори» дей-

илганда: 1) банклараро валю-та операциялари; 2) валюта алмаштириш шахобчаларида амалга оширилаётган опера-циялар; 3) валюта алмашти-риш савдо сессияларида амалга оширилаётган опера-циялар тушунилади. Маъодо, «биржадаги валюта бозори ҳам бўладими?» тарзидаги са-вол туғилаётган бўлса, унга жавоб шуки, у валюта бир-жаси деб аталади ва унда

ҚАРОР ВА ИЖРО

валюта олди-сотдилари амалга оширилади. Биржадан ташқари валюта бозорида эса банклараро валюта опера-циялари, ваколатли банкларнинг валюта алмаштириш шахобча-ларида нақд хорижий валю-тани сотиб олиш ва сотишга доир операцияларни амалга ошириш тушунилади.

Шундай қилиб, қарорнинг 1-бандида биржадан ташқа-ри валюта бозорини 1 ноябр-дан бошлаб Ўзбекистон Рес-публикаси ҳукумати томони-дан ёки унинг қафолати ости-

да 1 июлгача жалб этилган чет эл валютасидаги кре-дитларнинг асосий сумма-сини қайтариш ва фойз тўловларини амалга оши-риш, қарорларнинг мар-казлаштирилган ресурс-ларни экспорт қилиш ҳисобига тушадиган валю-та тушумларини мажбурий сотиш операциялари бўйича валютани сотиш ва сотиб олишни эркин курсга ўтказиш тўғрисидаги Марка-зий банк ва Молия вазирли-гининг тақлифи қабул қилин-ди. (Вазирлар Маҳкамаси-нинг 22 июндаги «Валюта бо-зорини янада эркинлашти-риш чора-тадбирлари тўғри-сида»ги қароридан таъкидлан-ган йўналишлар бўйича эр-кин курсга ўтказиш тўғриси-даги тақлифлар маъқуллан-ган эди).

Қарорда кўзда тутилган асосий янгиллик шундаки, 1 ноябрдан бошлаб хорижий валюталарнинг сўмга нисба-тан қиймати белгиланаётган-да Марказий банкнинг биржа-дан ташқари валюта бозори-

даги алмашув курси билан бирга пул массаси (молия бо-зоридagi пул миқдори) ва ин-фляция даражаси ҳам ҳисобга олинади. Таъкидланадиги, «2001 йил 1 ноябрдан бошлаб республика ҳудудда валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистика ҳисоботи ва бошқа ҳисобот-лар, шунингдек, божхона тўловлари ва бошқа мажбу-рий тўловларни ҳисоблаб чи-қариш Ўзбекистон Республи-каси Марказий банкнинг биржадан ташқари валюта бозоридagi алмашув курси-ни, пул массасини ва инфля-ция даражасини ҳисобга ол-ган ҳолда белгиланадиган курси бўйича амалга ошири-лади».

Ҳукуматимизнинг маъзур қарори билан республика валюта бозорида амалга оширилаётган валюта опера-цияларнинг салмоқли қисми биржадан ташқари ва-люта бозорида шаклланади-ган бўлди. Шунингдек, валю-та бозорида иштирок этувчи барча ҳўжалик юритувчи субъектлар учун ягона тенг ҳуқуқли шарт-шароитлар яратилди.

Х.САТТОРОВ, иқтисодий шарҳловчи.

КИЧИК ВА ЎРТА БИЗНЕСГА ЭЪТИБОР

Нукусда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мах-камасининг кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга қаратилган қарорларининг бажарилишига бағишланган кенгаш бўлиб ўтди.

Унда Республика Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркор-лар палатаси ҳамда Марказий банк ходимлари, Қорақалпоғис-тон Республикаси вазирликлари ва идораларининг раҳбарлари, шаҳар ва туман ҳокимлари иштирок этди.

Йиғилишни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини ўринбоса-ри ўқтам Исмомов бошқарди.

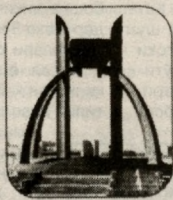
Қорақалпоғистонда ўн мингга яқин кичик ва ўрта бизнес субъектлари фаолият кўрсатмоқда. Жорий йилнинг ўтган 9 ойи мобайнида 1 минг 283 та ана шундай тадбиркорлик субъекти тузилди. Шунинг ҳисобига 4 минг ишчи ўрни ташкил этилди. Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш учун ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1490,1 миллион сўм ортиқ кредит ажратил-ди. Бу борада Чимбой, Эликқалъа ва Кейали туманлари, Нукус шаҳрида бир қанча ибратли ишлар амалга оширилмоқ-да.

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси Раиси Ти-мур Камолов соҳани ривожлантириш учун республикада катта имкониятлар мавжудлиги, улардан тўла фойдаланиш зарурли-гини таъкидлади. Чет эл сармояларини жалб этиш, қўшма корхоналар тузиш бўйича ҳали кўп ишлар қилиниши зарур.

А.Ортиқбоев, ЎЗА мухбири.

ЧЎҚҚИЛАРГА ИНТИЛАЁТГАН БУРГУТ

3 ноябр куни Урганчда «Авесто-тнинг 2700 йиллигига ба-ғишлан барпо этилган боғ-ёд-горлик мажмуи очилиши маро-симини бўлди. Унда Республи-камиз Прези-денти Исло-м Каримов қатнашиб, нутқ сўзлади. Ушбу м а н ТААССУРОТ

ШАРТНОМА – ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТ

Жамоа ҳўжаликлари ширкат ҳўжалик-ларига айлантирилиб, мавжуд ерлар оила-вий пудратларга, боғ-чорбоғлар эса ижа-рачиларга берилди. Кўпала фермер ва деҳқон ҳўжаликлари тузилди. Янгича иш-лаш жараёнида эса шартномаларнинг алоҳида ўрни бор, албатта. Республика шартнома мажбуриятларини бажаришига назорат қилиш Бош давлат инспекцияси бошқарма бошлиғи Баҳодир Нуруллаев билан суҳбатимиз шу хусусда кечди.

-Баҳодир Нуруллаевич, сўнгги пайт-ларда шартномалар борасида жуда кўп ағлашилмоқчиликлар, низолар келиб чиқмоқда. Бунинг боиси нимада?
(Давоми 3-бетда)

КУЙДИРГИ – ХАВФЛИ КАСАЛЛИК

Куйдирги – ўткир кечувчи ўта хавфли юқумли касаллик бўлиб, у билан ҳамма турдаги қишлоқ ҳўжа-лик, уй ва ёввойи ҳайвонлар ҳамда одамлар касалланади. Уни орга-низмда ва махсус озуқа муҳитлари-да капсула, ташки муҳитда эса спо-ра ҳосил қилувчи микроб-бацилла кўзгатади.

Касаллик кўзгатувчи манба касаллан-ган ҳайвонлар ҳисобланади.

Ёз-куз ойларида касалланган ҳайвон-лардан бақил-ларлар ЭХТИЁТ-ШАРТ к о н сўрувчи хаша-ротлар (сўналар, исқаптолар пашшалар) орқали бошқа соғлом ҳайвонларга ўтиши мумкин. Унинг ўчоқлари жойлашган ҳудудларда куйдирги қайта-қайта чиқи-в туради. Бу асосан ёз, куз ойларида ҳай-вонлар яйловда боқиладиган даврларда юз беради.

Одамлар асосан куйдирги билан касал-ланган ҳайвонларни сўйиш, гўштидан ов-қат тайёрлаш, ўлган молни очиб ёки уни кўмиш жараёнида споралар билан зар-арланади. Спорали бақиллар билан ифлосланган тупроқ, чанг, касал ҳайвон-ларнинг териси, жуни, тери маҳсулотлари (теппак, бўйинбоғ ва бошқалар) одамнинг жароҳатланган жойларига текканда улар организмга кириб, касаллик кўзгатиши мумкин.
(Давоми 2-бетда)

ТАРАККИЁТ

Иш ҳатто Дев...ни қочирганлиги ҳақидаги маталини сиз ҳам эшитган бўлишингиз керак. Аммо, ҳозир у замонлар ўтиб кетди, XXI асрнинг биринчи йиллида сариосиёликлар ана шу ҳақиқатни амалда исботла-дилар.

Гап шундаки, туман пахтакорлари бу йил ҳаммани хайратга солди – шартнома-вий режа 15 сентябр куни удаланди: 5,5 минг гектар майдондан 34 центнердан

ИШНИ ҚОЙИЛ ҚИЛГАН ОДАМЛАР

хосил йиғиштириб олинди; ҳали бунақаси ҳеч бўлмаган эди.

Ваҳоланки, бир шеърда "Ғалабининг ўзи келмайди, дўстим!" дейилганидек, сариосиёликлар бу йил эришган натижа-лар осонгина, ўз-ўзидан қўлга киритилди, деган гапга ишонининг мутлақо илоҳи йўқ – Шеробод билан Сариосиёнинг ту-проғи кўп ҳам бир-биридан фарқ қилмай-ди. Агар мавжуд шарт-шароитга экологик нуқтани назардан қараладиган бўлса, Сариосиё билан Деновдан Шеробод билан Музработ туманларининг устуңликлари жуда ҳам кўп. Ҳаво таркибида фторнинг мезёрагидан зиёдлиги ҳар қалай одам-нинг ғайратига ғайрат қўшмайди.
(Давоми 3-бетда)

АЗИЗ МУШТАРИЙ!

«Қишлоқ
ҳаёти»

Сизга ишда,
ўқишда, оила
даврасида энг
яқин ҳамдам,
ҳамфикр ва
маслаҳатгўй.

Газетамизга
2002 йил учун
обуна бўлишни
унутманг!

Бизнинг индекс:
144.

ЭЙ, УМРИ АЗИЗ

Бахтиёр Эргашев ишлашгагина эмас, балки ўзини эпашга ҳам ярамасди. Шу босидан у пенсия таъминоти тўғрисидаги қонуннинг 15 моддаси «б» банди асосида бо-лаликдан биринчи гуруҳ ногирон-лигига чиқарилган.

«Лоақал қўлларим ишга яраса эди, - дедя афсус чекади у. - Уйга сийғаман, ховли торлик қилади, кўчада, одамлар орасида бўлишга, шу билан таскин то-пишга интизорман».

САХОВАТПЕШАЛАР, БОРМИСИЗ?

Ушалағи чиққан, амал-тақал қилиб гил-диратиб юрган аравачасида йўлимизни пойлаб турган экан. Қўзига ёш олиб, эланди: «Акажон, менга ёрдам беринг, беш йилдан бугун битта велоколяска ололмай сарсонман. Ниғоҳим туман марказида. Қўнлаб азоб чекиб, 10-12 соатлаб гилди-ракка тирмашиб умид кидирялман. Нати-жа эса бўлмаяпти. Қийналиб кетдим. Баъ-зида шу омонат, илиниб турган гилдира-гимдан ҳам воз кечиб юборгим келади...».

У аранг гапирди. Тошйораклар эри-ди унинг илтижоларидан. Беихтиёр қўлимга туман прокурори вазифасини ба-жарувчи 1 дарахали юрист Р.Дониров-нинг 2000 йил 8 июл куни унинг илтимос-номасига ёзган жавоб хатини тутқазди.
(Давоми 4-бетда)

Х.САЛИМОВ,
ЎзВТИ лаборатория
мудир, профессор,
Б.САИДКУЛОВ,
ветеринария фанлари
номзоди.

ИНТЕРНЕТ хабарлари асосида
К. АЛИОХУНОВ тайёрлади.

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

● Бухоро вилояти О.Хўжаев номидаги маданият коллежиде Халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар вилоят илмий-услубий Маркази ҳамкорлигида ҳукуматимиз томонидан амалга оширилган ўзгаришлар ва бугунги кунда мамлакатимизда олиб борилаётган демократик ислохотлар мавзусида анжуман ўтказилди. Кечани вилоят илмий услубий маркази раҳбари Холбегиш Нафасова бошқарди. Тадбир давомида коллеж талабалари ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олишга муваффақ бўлдилар. Кеча охирида коллеж бадий ҳаваскорларининг концерт дастури намойиш этилди.

● Нодира номли Бухоро вилоят марказий кутубонасида вилоят маданият муассасалари ходимларининг халқаро терроризмга қарши курашда ҳукуматимиз олиб бораётган сиёсатни қўллаб-қувватлаш, огоҳлик ва ҳушёрликни янада оширишга бағишланган умумий йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда Президентимизнинг баёноти, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири билан суҳбатни ўқиб эшиттирилиб, улардан келиб чиқадиган вазифалар батафсил тушунтирилди.

● Ҳамза номидаги Тошкент давлат мусиқа коллежи раҳбарияти номига Мехико шаҳридаги «Олтин кўёш белгиси» кўмутиасининг маркетинг директори Эсперанза Малдонадодан хат келди. Унда ёзилишича ахборот таҳлиллари натижаларига кўра ўқув жараёнининг йўлга қўйилиши, битирувчиларнинг юқори малакаси жиҳатидан Ҳамза номидаги мусиқа коллежидеги ишлар халқаро миқёсда юқори баҳоланиб «Олтин кўёш белгиси-2001» нишонига муносиб деб топилган. Мукофотни топириш маросими шу йилнинг ноябрь ойида бўлиб ўтади.

Садбархон Жўраева.

Яккабоғ тумани марказида яқиндагина барпо этилиб, фойдаланишга топширилган тез тиббий ёрдам маркази ҳам истиқлолимизнинг кўнгли 10 ёшига муносиб тўхфа бўлди. Ҳозирда марказда аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш учун барча шарт-шароит мавжуд. СУРАТДА: (чапдан) акушер-гениколог Анзират Исмоилова шифокорлар Инобат Ҳамроева ҳамда Матлуба Очилова билан ўзаро суҳбатда.

Б.АКРОМОВ олган сурат.

ПОЙКЕНТНИНГ ҚАЙТИШИ

Дунё харитасидан Пойкент деган шаҳарнинг ўчиб кетганига 800 йил бўляпти. Ҳозир Қорақўл тумани «Тошкент» ширкат ҳўжалигининг чўлга тутатиш кетган ҳудудларида унинг харобаларининг қириш мумкин.

Пойкент ўрта асрнинг гуллаб-яшнаган шаҳарларидан бири эди. 20 гектар майдонини эгаллаган бу қалъа-шаҳарда қўллаб қарвонсаройлар бўлган. Шаҳар аҳолиси савдогарлик билан шуғулланиб, темирчию косиблар, зардў ва заргарлар ясаган буюмларини Мағрибу Машриққа сотган.

Қадимги китобларда ёзилишича, Пойкент «Буюк ипак йўли»да жойлашгани боис, шаҳар бозорларида араб, хитой, ҳинд, форс, афғон, фаранг, олмон савдогарларини тез-тез учратиш мумкин бўлган. Мухаммад Наршахий ўзининг «Бухоро тарихи» китобида қайд этишича, агар бирор бухоролик Бағдодга борса ва ундан сен қаерликсан, деб сўрасалар, «Пойкентданман» деб жавоб берган экан - шаҳар шу даражада машҳур бўлган.

IX-X асрларда Зарафшон дарёсининг суви кескин қамайиб кетган, Пойкент таназзулга юз тутди. Шаҳар аҳоли қанал қазиб, сув келтиришга ҳаракат қилди. Аммо меҳнати зое кетди. Сув келтириш имкони бўлмагач, пойкентликлар бошқа жойларга қўчиб кетишга мажбур бўлди. Шу тариқа Сўғдиёнанинг тўнғич шаҳарларидан бири - Пойкентни қум бўронлари ўз бағрига олди.

Мана, 20 йилдирки, Ўзбекистон Фанлар академиясининг Археология илмий-тадқиқот институти олимлари Санкт-Петербургдаги Эрмитаж музейи илмий ходимлари билан ҳамкор-

ликда бу ерда археологик қазимша ишларини олиб бормоқда. Топилаётган ноёб буюмлар, шубҳасиз, қадимий аждодларимиз ҳаёт тарзи, касб-кори, шаҳарсозлиги ҳақида янги-янги маълумотларни бермоқда.

Яқинда археологлар қишки таътилга чиқди. Навбатдаги қазув ишлари келгуси баҳорда бошланади.

- Бу йилги изланишларимиз зое кетмади, - деди россиялик археолог, тарих фанлари номзоди Григорий Семенов. - Бир пайтлар Пойкентда баландлиги Бухородаги Минораи Калондек минора бўлган экан. Биз қазиб чоғида унинг пойдеворини топдик. Шунингдек, чуқурлиги 17 метрлик тош қудуққа ҳам дуч келдик.

Бундан ташқари, шаҳарнинг қадим тарихидан дарак берувчи қўллаб ноёб буюмлар - қўзалар, шиша идишлар, сопол лангачлар, металлдан ясалган қурол-аслаҳалар топилди.

Ҳозирда Пойкентни халқаро туристик маршрутга киритиш чора-тадбирлари қўрилмоқда. Шу мақсадда шаҳар яқинида музей барпо этиляпти. Унга Пойкент харобаларидан топилган ноёб буюмлар қўйилади. Қадимий қалъа-шаҳар ёнида хорижий сайёҳлар учун 20 ўринли мўжаз меҳмонхона бунёд этилмоқда. У Наврўз байрами арафасида фойдаланишга топширилади.

Шундай қилиб, бундан саккиз аср бурун дунё харитасидан ўчирилган Пойкентга яна ҳаёт қайнамоқда. У Ватанимиз мустақиллиги ва юртимизда қадим тарихимиз ҳамда қадриятларимизга берилаётган улкан эътибор тўғрисида, яна хариталардан жой олмоқда. Сайёҳлик хариталаридан...

(ЎЗА)

Рум мамлакатиде ўзининг зодиллиги, ноинсофлиги ва беанди-шалли билан ном чиқарган бир кимса яшарди. У умри давомида гуноҳ ва маъсият салтанатининг барча кўчаларига кириб чиқди. Ҳисобсиз ҳаром ишларга қўл урди.

Фосиқликда шўхрат топди. Иттифоқ Парвардигорининг инояти билан бу гофилнинг зим-зиё қалбига ҳидоят шуъласи оралади. Утган умрини сарҳисоб қилиб, ҳад-ҳисобсиз гуноҳга ботганига амин бўлди. Охиратдаги ҳисоб-ки-тобни ўйлаб, оғир қайғуга ботди. Шу шаҳарда умри тоат-ибодатда ўтган гоятда тақводор бир авлиё яшар эди. Халиғи киши унинг қошига борди ва наҳот топиш йўлларини сўради:

-Эй, валий инсон. Умримни гуноҳ билан кечирдим. Энди нима иш қилсам Аллоҳ менинг гуноҳларимни кечиради?

-Эй, ўғлим. То тирик экансан, Яратганнинг тавба эшиги сен учун бекилмади. Истиффор қил, гуноҳларинг! Умрининг қолганини фақат савоб ишларга бағишла! Гуноҳ ишлардан қатъий юз ўтгир. Оҳиз ва бечоралардан мададингни аяма. Эҳтимол, ана шу эзгуликлар эвазига гуноҳдан фориғ бўлсанг. Аллоҳ тавба қилгучиларни кечиради.

-Аллоҳ менинг гуноҳларимдан кечганини қандай билишим мумкин?

Шунда авлиё муридининг қўлига бир қуриган новда тутқазди.

-Ана шу чўпни эшигинг олдида экиб қўй. Қайси ишинг Яратган наздида мақбул бўлса, гуноҳларинг кечиради. Шу пайтда ана шу қуриган таёқ кўкариб барг чиқаради. Шунда гуноҳлардан пок бўлурсан.

Халиғи киши шу кундан тақво йўлига

кирди. Умрини эзгуликка бахшида этди. Бор мол-мулкни тўплаб катта йўл ёқасида бир меҳмонхона қурди. Йўлдан ўтиб қайтгучи гарибу мискинлар, мусофирлар ана шу манзилга қўниб, уй эгасининг меҳмони бўлардилар. Уй эгаси уларни сийлаб, борини аямасди.

Шу билан чегараланмасдан, ҳар куни минглаб ҳожатманд кимсаларга ҳиммат қўлини чўзди. Бир неча бор ҳажга бориб қайтди. Бироқ, шунча савоб ишлар қилганига қарамай, эшиги олдида экилган нов-

ҚОН БИЛАН ЮВИЛГАН ГУНОҲ

да кўкармас, киши эса бундан бениҳоя қайғу чекар эди.

У кунларнинг бирида эшик олдида мусофирлар йўлига қўз тикиб ўтирарди. Шу пайт гариб кишининг кўлига бир кимса ўтиб қолди. Уй эгаси дарҳол уни меҳмонхонага тақлиф қилди. Бироқ, йўловчи шошиб турганини баҳона қилиб ўтиб кетаверди. Меҳмон ҳарчанд кистамасин ўткини унинг марҳаматини қабул қилмади. Унинг барча илтифоти ўтинчлари зое кетди.

Шунда меҳмоннинг юрагиде мудраётган кибр ва зулм илонлари уйғонди. Ўзини камситилган, ҳақоратлангандек ҳис қилди. Қалбидеги меҳр ва динбат ўрнини қаҳр-ғазаб эгаллади. Ердан каттагина тош олиб, йўловчи томонга отди. Тош

бориб шўрлик йўловчининг бошига теғди ва у шу заҳоти беҳол йиқилди. Боши ёрилиб, қонга беланди.

Шундагина меҳмонхона соҳиб ҳушига келди. Нима иш қилганини англаб, кўзи қосасидан чиқар бўлди. Йўловчининг бошига бориб, уни турғизмоқчи бўлди, аммо, уаллақачон жон таслим қилган эди.

Халиғи киши бошига муштлаб, фарёд қилди. Ахир, унинг шунча тавба-тазарруи, тоат-ибодати суғга оқди. Яна шайтон йўлдан уриб, зулмга қўл урди, бир бегуноҳ кимсанинг қонини тўқди.

Шу пайт бу кишининг кўзи эшик олдида қадаглан новдага тушди. Ажабо, қуриган новда кўкариб, ям-яшил барглар чиқара бошлаган эди. Киши ҳайратдан ёқа ушлади. Ё тавба, наҳот шунча ибодати қабул бўлмасаю, бир бегуноҳнинг қони эвазига гуноҳлари кечирилган бўлса.

Ким ўзи у йўловчи. Балки, у ана

шу жазаго лойик кимсадир. У шу ҳаёлда йўловчининг қийилларини тинта бошлади. Унинг ёнидан бир парча хат чиқди. Хат бир аёлнинг фахш кўчасига киргани ҳақида унинг эрига ёзилган эди. Ҳозир ўлдирилган кимса эса хатни аёлнинг эрига олиб бораётган эди. Хайратда қолган уй соҳиб дарҳол ўша аёлнинг манзилини қидириб топди. Суриштириб билдики, аёл гоятда тақводор ва эрига бениҳоя садоқатли экан. Эри узоқ сафарга кетганида, аёлга қўлдан хуштор бўлиб юрган қўшини уни йўлдан урмоқчи бўлган, раъий қайтарилган, муслимани бадном қилиш учун сохта тўхмат хати уюштириб уни эрига етказиш қасдида йўлга тушган экан. Фалакнинг гардиши билан тасодифан отилган қазо тоши бу кимсаннинг жиркан ҳаётига нуқта қўйган экан.

Рустам БЕК тайёрлади.

СИРДАРЁ РАҚСИ ХОРИЖДА

Сирдарёлик раққослар қўшиқда Олмониянинг Стралзунд шаҳрида ўтказилган фестивалда иштирок этиб қайтди.

Халқаро фестивал пантомимлар ихросига бағишланганлиги учун улар Саид Аҳмад қаламига мансуб «Келинлар қўзғоло-ЭЪТИРОФ» асарини доира

жўрлигида рақслар орқали намойиш этдилар. Жамоанинг бош балетмейстри Ойша Айтмаганбетованинг эътироф этишича, сирдарёлик раққосларларнинг ихросига биргина олмонияликлар эмас, фестивалда қатнашган Япония, Монголия, Тунис мамлакатларидан кел-

ган раққос ва раққосалар ҳам юқори баҳо бериб, уларни олқийшларга қўйиб ташладилар. Фестивалда шунингдек, «Дугоналар», «Ёввойи тановар», «Муножот», «Лазги», «Сирдарё гўзаллари», «Андижон полькаси», «Ер-ёр» сингари ўнлаб ялла ва рақсларнинг Сирдарё-ча талқини ҳам хорижликларга манзур бўлди.

Фестивалдан катта таассуротлар билан қайтган бадий жамоа Сирдарё фольклорини рақсда ифода этиш ва саҳнага олиб чиқишга киришди. Бу ишга Ойшахон Айтмаганбетованинг ўзи бошқош бўлаяпти.

О.СУЛТОНОВ

СПОРТ ОЛАМИДА

ЧЕМПИОНЛИК МУБОРАК, «НЕФТЧИ»!

Ўтган кунни футбол бўйича ўтказилган мамлакат X миллий чемпионатининг 33-тури қўлиб жамоани мундтадидан аввал белгилан берди. Чўниқ, ушбу турда ўз майдониде «Сўғдиёна» жамоасини 5:1 ҳисобида мағлубиятга учратган фарғоналик чарм тўп усталарига бешинчи марта чемпионлик насиб этди.

Иккинчи ўрин учун кураш олиб бораётган «Насф» ҳам ушбу турда зафар қўчди. Қаршида «Зарафшон» жамоаси билан беллашган Баҳром Ҳақимов шоғирдларига меҳмонларни енгиш қўйин кечмади. Учрашув меҳмонларнинг 3:0 ҳисобидаги йирик ғалабаси билан нихосига етди. Наманганда ўтказилган «Навбахор» - «Дўстлик» учрашуви 4:3 ҳисобида оғаларининг муваффақияти билан тугади. Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди. «Семур» - «Кимёгар» 1:5, «Сурхон» - «Турон» 4:1, «Қизилқум» - «Трактор» 3:0, «Андижон» - «Самарқанд-Динамо» 4:3.

ҲАМЮРТЛАРИМИЗ ҒАЛАБАСИ

Профессионал боксда Ўзбекистон шарафини муносиб ҳимоя қилаётган маҳоратли спортчиларимиз Мухаммадқодир Абдуллаев ва Қувончбек Тойганбоевлар АҚШда навбатдаги жанглари муваффақият билан ўтказишди.

Унда Мухаммадқодир америкалик рақибини 5-раундаёқ техник нокаутга учратган бўлса, Қувончбек Тойганбоев эса мексикалик боксчини 7-раунда техник нокаут билан таслим этди.

«МИЛАН»НИНГ ЯНГИ МУРАББИЙСИ

Эндиликда, Италиянинг «Милан» жамоасига Фатих Терим ўрнига Карло Анчелотти мураббийлик қилади.

У жамоа раҳбарияти билан 2004 йилга қадар шартнома тузди. Утган ақшанба кунни Андрей Шевченкосиз «Торино» жамоаси билан кечган салбий ўйин мутахассисларда туркиялик Фатих Терим «Милан»га муносиб эмаслиги ҳақида фикр уйғотганди. Янги етакчи 42 ёшли Анчелотти эса ўз фаолияти давомида «Ювентус», «Парма» жамоаларига раҳбарлик қилган.

ИРОДАНИНГ РЕЙТИНГИ ОШДИ

Халқаро миқёсда теннис бўйича янги рейтинг жадвали эълон қилинди.

Шуноси қувончлики, мамлакатимиз «теннис маликаси» Ирода Туғанова жорий йилдаги бир мунча муваффақиятли учрашувлари сабаб рейтинг жадвалида янада юқори - 24-ўриндан 20-ўринга кўтарилди. Айни кунларда Осиёда биринчи рақамли ракетка устаси ҳисобланадиган Ирода МДХ давлатлари теннисчилари орасида россиялик Елена Дементьевадан кейин иккинчи поғонада бормоқда.

САФИН УЧУН МАВСУМ ТУГАДИ

Парижда ўтказилган «Мастерс» турнири бугал Марат Сафин учун у қадар омадли келмади.

Лекин, шундай бўлса-да, у ушбу турнирда 2950 минг АҚШ долларини қўлга киритди. Парижнинг ўтган йилги ғолиби журналистларга интервью бериб, бу йилги мавсум у учун нихосига етганини, энди, йил охирига қадар дам олажанини билдирди.

Ақбар ЙЎЛДШЕВ тайёрлади.

САХОВАТПЕШАЛАР, БОРМИСИЗ?

(Боши 1-бетда)

Унда «Аниқланишича, 1999 йилнинг 19 март кунни вилоят ижтимоий таъминот бошқармаси томонидан берилган кресло-коляска сизга мос келмаганлиги учун бошқа ногиронга берилган» деб ёзилган эди. Иккинчи жавоб ҳам мантиқан шунга ўхшаш: «Вилоят ҳокимлиги меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармасининг 2001 йил 20 июн куниндаги хатиде бошқармага вело-коляска ажратилиши билан таъминланишинингиз кўрсатилган.

Н.ЖАБОРОВ,

Оқдарё тумани прокурори, адлия кичик маслаҳатчиси.

23.06.2001 йил».

Шу заҳотиёқ сафар йўналишини ўзгарттирдик. Вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси бошлиғи вазифасини бажарувчи Мухтор Жўраев қабулда бўлди. Мухтор ака ҳам Бахтиёрни яхши танир экан. Ўзи Даҳбедга бориб кўрган, келган пайтларида суҳбатлашган. У кишининг изоҳларидан вело-коляска таъминоти нафақат Самарқанд учун, балки, бутун Ўзбекистон учун жиддий муаммо бўлиб турганлиги аён бўлди. Бунинг сабабини мамлакатимизда ногиронлар аравачалари ишлаб чиқарадиган заводнинг йўқлиги билан изоҳлаш мумкин. Аравачалар ҳамон хориждан, асосан Олмониядан олиб келинаётир.

-Баҳоси ҳам осмонда, - дейди Мухтор ака. - Республика меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги томонидан 2000 йилнинг март ойида I, II гуруҳ уруш ногиронлари учун эгалари кўрсатилган тартибда 5 дона вело-коляска ажратилди, холос. Ўшанда ҳар бирининг баҳоси 152 минг сўмдан эди. Бугунги нархларда 1 дона вело-коляска 400 минг сўм атрофида баҳоланмоқда. Бу йил Мухторнинг байрами арафасида 120 нафар ногиронга аравача совға қилдик. Бироқ, ногироннинг ўзи ҳаракатлантирадиган вело-коляска ололмадик. Айни дамда ногирон болалар учун 85 дона, катталар учун 340 дона аравачага эҳтиёж бор. Маълумотларга кўз югиртирамиз, 1999 йилда вилоят бўйича 350 ногиронга турли русумдаги аравачалар керак бўлгани ҳолда 153 нафари қаноатлантирилган, 2000 йилда 328 эҳтиёжманднинг 52 нафари таъминланган. Ушбу йилда 476 эҳтиёжнинг 136 таси қаноатлантирилган. Демак, 1999 йилда 197 нафар, ўтган йили 276 нафар, ушбу йилда эса 340 нафар ногирон тўшакларда мўлтираб ётаверган.

-Муаммони ҳал қилиш имкониятлари борми? - сўрайди М.Жўраевдан.

-Ногиронлар аравачалари ишлаб чиқаради-

ган қорхона ўзимизда қўрилмас экан муаммо муаммолангича қолаверади. Самарқанд туманида мотоцикл, велосипед ишлаб чиқарадиган қўшма қорхона ташкил этилмоқда. Агар ана шу заводда ногиронлар аравачалари ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилса, нур устига нур бўларди.

Бу қувончли хабар, албатта. Уни амалга ошириш эса ўз-ўзидан бўлмайд. Масаланинг моҳияти республика даражасида экан, демак унинг ечими вазирлик эътиборида бўлиши мумкин.

Шундай, ҳаёт ҳар кимнинг тақдирига ўз ҳукмини ёзади. Ундан қочиб-қутилиб бўлмайди. Токи, ногиронлар бор экан уларни қўллаб-қувватлаш соғларнинг зиммасидаги қарздор. Саховатпешаларнинг эътибори оғир тин олдиради, кишини. 1999 йилда 153 аравача тарқатилган. Унинг 8 донаси ҳомиёлар улушига тўғри келган. Самарқанд ва Ўргут туманларида хайрли тадбирга муносиб улуш қўшилган. Иштихон, Жомбой, Боғишамол туманларида, Каттақўрғон шаҳрида ҳам ҳомиёлар ҳар ҳолда жим туришмаган. Бироқ, қолган 14 туманда, қатор шаҳарларда бу масаласга, эътибор берилмаган. 2000 йилда ҳомиёлар бироз жонлангандек бўлишди. 52 аравачанинг 21 донаси улар улушига тўғри келди. Бу йил эса гилдираклар айланаётган 136 аравачанинг бор-йўғи 4 донасигина оталиқ қорхоналарнинг меҳр-мурувват ёрдамига тегишли бўлди, холос. Айтиб ўтишимиз керакки, кейинги уч йил давомида Ўргут туманида 7 нафар, Самарқанд туманида 5 нафар, Иштихон туманида 3 нафар ногирон ана шундай гамхўрликдан баҳраманд бўлишди, холос. Бироқ, Темирйўл, Оқдарё, Гўзалкент, Нуробод туманларида бирор нафар ҳам ногиронга оталиқ меҳри тўшмади. Ваҳоланки, айни кунда ҳам Темирйўлда 14, Оқдарёда 15, Нурободда 14 нафар ногирон тўшакда михланиб ўтирибди. Гўзалкент туманидаги 24 хастанинг бир нафаригина аравача билан таъминлангани нақадар аянчлидир.

Ота-боболаримиз азал-азалдан меҳридарё, мурувватпеша бўлганлар. Бундай шарқона инсонпарварлик мероси саҳий қалбларда яшаб келмоқда. Ўз ҳисобидан боғчалар, мактаблар, меҳрибонлик уйлари қуришиб, кимсасиз қарияларни бағрига олаётган тадбиркор ҳамюртларимиз ҳақида ҳар қанча гапирсак оз. Қани эди ногиронларга бугунча тақчил бўлиб турган аравачалар совға қиладиганлар ҳам қўлайса. Улар ҳақида ҳаяжонланиб ёзиш қанчалик ёқимли бўларди.

Ўқтам ҚУРБОНОВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

«Тановар»ни чалиб берайми?..

З. РАҲМАТУЛЛАЕВ сурат-лавҳаси.

ЭЛЕКТР ЗАРЯДЛАР

Табиат қонунларидан биланмиш, ер шариде магнит майдонидан ташқари электр майдонга ҳам бор. Бу майдонлар тирик организмга ҳамда ўсимлик танасига мунтазам таъсир қилиб туради.

Олимларнинг тасдиқлашича, электр зарядлари баҳор ва ёз ойларида ҳавода пайдо бўлиб, момақалдирик ва чақмоқлар ҳосил қилади, бу эса ўз навбатида ўсимлик ўсишига, ҳосил пишишига катта таъсир қилади.

Америка олимлари ҳаттоки паст ўзгарувчан электр токи билан дархатларни ҳар хил касалликлардан сақлаш мумкин, деб таъкидлашган.

Яқинда яна бир тажрибада аниқландики, ўсимлик гулининг чангида мусбат ва гулининг пестик (оналик) қисмида эса манфий электр зарядлари бўлиб, улар бир-бирига тортилиши натижасида гул чанги

МУСИҚАНИ ЎСИМЛИКЛАР ҲАМ СЕВАДИ

Кўпчилик ўсимликларда қўриш ёки сезиш органлари борлигини шубҳасиз рад этади. Бироқ, олимларнинг тажрибаларига қараганда, дархатлар, сабзавот, ҳатто ёввойи ўтлар ҳам мусика овози, шунингдек, дарё суварларининг қирғоққа урилишини бемалол сезар экан. Масалан, австралиялик богбонларнинг айтишича, банан дархатининг ёнида ҳар куни бир неча соат мусика қалинса, унинг ҳосили мўл ва йирик бўлади. Канадаликлар эса учта бир хил тупроқ шароитли майдонга алоҳида-алоҳида бугдой сеппиди. Би-

БИЛАСИЗМИ?

ринчи майдонда кун бўйи баланд овозда мусика қалинди, иккинчисида ашула овози, учинчи бўлақда эса жимжитлик ҳукм сурди. Натижа шундай бўлдики, мусика қалинган ердаги бугдой тез унинг чиқиб, ривожланиб кетди, иккинчиси нисбатан камроқ, учинчи майдондаги бугдой эса жуда секин ривожланди. Худди шундай тажриба гулларда ҳам олиб берилганда, чинни гул юқори овозда ўсмай, қуриб қолган.

Баҳодир АБДУЛЛАЕВ

Бош

муҳаррир

Ўткир

РАҲМАТ

ТАХРИР ХА